

Research Paper

The Causal Model of Emotional Divorce Trend Based on Self-Differentiation Through Marital Affliction Mediation

Jahanbakhsh Khosravi¹, Omid Moradi^{2*}, Hamzeh Ahmadiyan³, Naser Yousefi⁴

1. Ph.D Consulting Student, Educational Unit of Sanandaj, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran

2. Assistant Professor, Department of Consulting, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran

3. Assistant Professor, Department of Psychology, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran

4. Associate Professor, Department of Counseling, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Kurdistan, Iran

Received: 2020/03/05

Revised: 2020/06/10

Accepted: 2020/07/16

Use your device to scan and read the article online

DOI:

10.30495/jzv.2021.24337.3168

Keywords:

Emotional divorce, Self-differentiation, Marital affliction.

Abstract

Introduction: Emotional divorce is the most important cause of family hopelessness and can cause a family emotional split. The purpose of this study was to develop a causal model of the tendency for emotional divorce based on self-differentiation through marital attachment mediation

Methods: This study is a descriptive-correlational one with regard to its purpose and its implementation. The statistical population of this study included all couples who referred to welfare counseling center of Qasrshirin city. Among them, 100 were selected using multistage random sampling method. Data were then collected using Gutman's Emotional Divorce Questionnaire (1999), DSI-SF Self-Diversity (2011), and Paines' Marital Dissatisfaction Questionnaire (1996).

Findings: The results of data analysis using Pearson correlation and structural equation tests showed that there was a significant relationship between tendency to divorce based on self-differentiation and mediation of marital burnout. The findings showed that marital attachment mediates the relationship between the tendency to emotional divorce and its differentiation.

Conclusion: Marital attachment is one of the important factors affecting the level of mental health promotion and identifying the factors along with proper planning can lead to decrease in emotional divorce and increase self-differentiation.

Citation: Khosravi J, Moradi O, Ahmadiyan H, Yousefi N. The Causal Model of Emotional Divorce Trend Based on Self-Differentiation Through Marital Affliction Mediation. Quarterly Journal of Women and Society. 2021; 12 (46): 159- 172.

***Corresponding author:** Omid Moradi

Address: Assistant Professor, Department of Consulting, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran

Tell: 09188721606

Email: moradioma@gmail.com

Extended Abstract

Introduction

Considering the damages caused by emotional divorce such as depression, hopelessness, loneliness and mistrust of the spouse, the need to examine the factors affecting the occurrence of emotional divorce between couples, to raise family awareness and facilitate the counseling process for divorce applicants, to prevent It is more necessary than ever. In Iranian studies, the issue of emotional divorce as a hidden dimension of marital divorce has received less attention and more studies have dealt with the issue of formal divorce. Therefore, the present study seeks to find an answer to the question of whether there is a significant relationship between emotional divorce and emotional divorce based on its differentiation with the mediation of marital boredom in Qasr Shirin and by examining research backgrounds and theoretical foundations can these relationships be Expressed as structural equations?

Research objectives

1. Determining the direct effect of self-differentiation on emotional divorce
2. Determining the direct effect of self-differentiation on marital boredom
3. Determining the direct effect of marital boredom on emotional divorce
4. Determining the indirect effect of self-differentiation on emotional divorce through marital boredom

Methods

The present study is a descriptive correlational study according to its purpose and its implementation method. The statistical population of the present study included all couples who referred to Qasr Shirin Welfare Counseling Center. Among them, it has been done in a multi-step random method using available samples. Sampling method is available. The sample size is 100 according to Morgan table. The data were then collected using the Guttman (1999) Emotional Divorce (DSI-SF) Drake (2011) and Pines (1996) Marital Boredom Questionnaires.

Findings

Table 5 shows the direct and indirect effects using structural equation analysis. The effect of differentiation variable on emotional divorce is 0.791 and the value of t-test is 3.619 and its significance level is 0.008 and less than 0.05 ($p < 0.05$ and $t \geq 3$). Therefore, this effect is significant. Also, the effect of differentiation variable on marital boredom is equal to 0.698 and the value of t-test statistic is 3.523 and its significance level is equal to 0.006 and less than 0.05 ($p < 0.05$ and $t \geq 3$). Therefore, this effect is significant. Also, the effect of marital boredom variable on emotional divorce is 0.630 and the value of t-test is 3.214 and its significance level is 0.003 and less than 0.05 ($p < 0.05$ and $t \geq 3$). Therefore, this effect is also significant. Also, the effect of differentiation variable on emotional divorce with the mediating role of marital boredom is 0.439 and the value of t-test is equal to 3.110 and its significance level is equal to 0.000 and less than 0.05 ($p < 0.05$ and $t \geq 3$). Therefore, this effect is also significant.

Discussion

Since emotional divorce is related to variables such as self-differentiation and marital boredom. Findings showed that the results of structural equation modeling and structural relationships between variables showed that their differentiation has an effect on emotional divorce and this rate is equal to 0.671. The results of the structural equation model and the structural relationships between the variables showed that marital boredom has an effect on emotional divorce and this rate is equal to 0.632. The results of the structural equation model and the structural relationships between the variables showed that self-differentiation through marital boredom has an effect on emotional divorce and this rate is equal to 0.433. These findings are consistent with the researches of Yu et al. (2020) , Bari et al. (2019), Narimani et al. (1397) , Rezaian et al. (1396) .

The present study, like other humanities studies, is related to humans. They face limitations and problems, some of which are summarized below: There is no doubt that many variables such as culture, family circumstances, environment, social welfare

and economic conditions, etc. are associated with emotional divorce of couples. However, the difficulty of quantifying these variables and comprehensively examining them has led to the study of couples' laziness and conflict in this study.

It is suggested that therapists and family counselors can take effective measures to resolve couples' conflicts based on the findings of such research.

Conclusion

Marital attachment is one of the important factors affecting the level of mental health promotion and identifying the factors along with proper planning can lead to decrease in emotional divorce and increase self-differentiation

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All subjects full fill the informed consent.

Funding

No funding.

Authors' contributions

Design and conceptualization: jahanbakhsh khosravi,omid moradi, Naser Yousefi.

Methodology and data analysis: , Hamzeh Ahmadiyan.

Supervision and final writing: Omid Moradi.

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

مدل علی گرایش به طلاق عاطفی بر اساس تمایز یافتگی خود با میانجی گری دزدگی زناشویی

جهانبخش خسروی^۱، امید مرادی^{۲*}، حمزه احمدیان^۳، ناصر یوسفی^۴

۱- دانشجوی دکترا، گروه مشاوره، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران

۲- استادیار، گروه مشاوره، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران

۳- استادیار، گروه روانشناسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران

۴- دانشیار و عضو هیئت علمی گروه مشاوره، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران

چکیده

هدف: طلاق عاطفی مهمترین عامل ناامیدی خانواده است و باعث ایجاد شکاف عاطفی خانواده می‌شود. هدف از این مطالعه - تدوین مدل علی گرایش به طلاق عاطفی بر اساس تمایز یافتگی خود با میانجی گری دزدگی زناشویی بود.

روش: پژوهش حاضر با توجه به هدف آن از نوع کاربردی و شیوهی اجرای آن توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه زوجین مراجعه کننده به مرکز مشاوره بهزیستی شهرستان قصرشیرین بودند. که از میان آنها به روش تصادفی چند مرحله‌ای و با استفاده از نمونه‌های در دسترس ۱۰۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شد. سپس داده‌های مورد نظر با استفاده از پرسشنامه‌های طلاق عاطفی گانمن (۱۹۹۹)، تمایز خود (DSI-SF) دریک (۲۰۱۱) و دزدگی زناشویی پاینز (۱۹۹۶) جمع آوری شد.

یافته‌ها: نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون‌های آماری همبستگی پیرسون و معادلات ساختاری نشان دادند بین گرایش به طلاق عاطفی بر اساس تمایز یافتگی خود با میانجی گری دزدگی زناشویی رابطه معنی داری بودند. یافته‌ها نشان داد دزدگی زناشویی رابطه بین گرایش به طلاق عاطفی و تمایز یافتگی خود را میانجی‌گری می‌کند.

نتیجه‌گیری: دزدگی زناشویی به عنوان عوامل مهم و تأثیرگذار بر سطح ارتقا سلامت روانی مطرح است و با شناسایی عوامل به همراه برنامه‌ریزی مناسب می‌تواند منجر به کاهش طلاق عاطفی و افزایش خودتمایز یافتگی شود.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۲/۱۵

تاریخ داوری: ۱۳۹۹/۳/۲۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۴/۲۶

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.30495/jzv.2021.24337.3168

واژه‌های کلیدی:

طلاق عاطفی، تمایز یافتگی خود، دزدگی زناشویی، زوجین

* نویسنده مسئول: امید مرادی

نشانی: استادیار، گروه مشاوره، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران

تلفن: ۰۹۱۷۱۶۰۰۹۹۱

پست الکترونیکی: moradioma@gmail.com

مقدمه

ازدواج و رابطه زناشویی، منبع حمایت، صمیمیت و لذت انسان می‌باشد و سبب پیدایش همکاری، همدردی، یگانگی، علاقه و مسؤولیت‌پذیری نسبت به خانواده خواهد شد. به تحقق پیوستن اهداف ازدواج پس از برقراری رابطه زناشویی، موجب احساس رضایت و خوشبختی فرد می‌شود و خلاف این امر، اختلاف زناشویی و در نهایت ناراضی‌تاری از ازدواج را به همراه خواهد داشت.^(۱) هر فردی ابتدا و در شکل طبیعی‌اش رابطه زناشویی خود را با عشق و علاقه شروع می‌کند و حدس و گمان‌های اولیه او نیز در راستای حفظ و تداوم این رابطه است. اما گاهی پس از مدتی ممکن است زن یا شوهر یا هر دوی آنها نسبت به عمق و شکل رابطه خود دچار تردید شوند و چون بین توقعات خود از زندگی و واقعیت‌های موجود در زندگی زناشویی‌شان هماهنگی لازم را نمی‌بینند، دچار سردی در روابط می‌شوند در واقع زوج‌ها در می‌یابند که رفتار همسرشان آن چیزی نیست که انتظارش را داشته‌اند و پس از به وجود آمدن این احساس سرخوردگی، همسرشان را در قبل و بعد از ازدواج مقایسه می‌کنند و در پی آن، احساسات منفی، حالت غالب به خود می‌گیرند و به از دست دادن شور و شوق اولیه، وابستگی عاطفی و نهایتاً بروز طلاق عاطفی منجر می‌شود.^(۲) طلاق هم می‌تواند صورت آشکار و رسمی به خود گیرد که طی آن خانواده فرو می‌پاشد و هم می‌تواند صورت پنهان به خود گیرد که در نتیجه آن، خانواده صرفاً ساختار بیرونی‌اش حفظ می‌شود ولی در واقع از درون تهی می‌باشد. در این حالت، زوجین به ضرورت و اجبار با همدیگر زندگی می‌کنند ولی روابط عاطفی سازنده و مناسبی ندارند. طلاق رسمی به معنای طلاق عاطفی است یعنی پیش درآمد طلاق رسمی و قانونی، همیشه طلاق عاطفی است.^(۳) لکن طلاق عاطفی این گونه نبوده و زوایای پنهان و مستتری دارد که بررسی و شناخت آن نیازمند مطالعات فراوان و دقیق می‌باشد. یکی از عواملی که به نظر می‌رسد با طلاق عاطفی مرتبط باشد، خود تمایز یافتگی^۱ است. مفهوم خود تمایز یافتگی به توانایی تجربه صمیمیت با دیگران و ماندن در جو عاطفی و در عین حال استقلال از دیگر افراد اشاره دارد در واقع، تمایز یافتگی خود، در سایه استقلال روانی و بلوغ عاطفی شکل می‌گیرد، امری دایمی و پویاست، به این معنا که افراد دائماً در تلاش برای حفظ تمامیت روانی خویش هستند. در نظام زناشویی نیز وقتی تمایز یافتگی زوج‌ها بالا باشد احتمال سازگاری مناسب با تعارض‌ها نیز برای زوج‌ها بیشتر می‌شود و واکنش‌های هیجانی نیز کاهش می‌یابد.^(۴) در واقع، تمایز یافتگی خود، در سایه استقلال روانی و بلوغ عاطفی شکل می‌گیرد، امری دائمی و پویاست، به این معنا که افراد دائماً در تلاش برای حفظ تمامیت روانی خویش هستند در نظام زناشویی نیز وقتی تمایز یافتگی زوج‌ها بالا باشد احتمال سازگاری مناسب با تعارض‌ها نیز برای زوج‌ها بیشتر می‌شود و واکنش‌های هیجانی نیز کاهش می‌یابد.^(۵) خود تمایز یافتگی، همانطور که توسط بوون تعریف شده، ساختار گسترده‌ای است که جنبه‌هایی از عملکرد بین فردی و درون فردی را در بر می‌گیرد. فرد کاملاً متمایز،

استقلال و ارتباط را در روابط می‌آمیزد، کنترل واکنش‌های عاطفی را نشان می‌دهد و احساس پایداری از خود را حفظ می‌کند.^(۶) افراد تمایز یافته برای تجربه عواطف عمیق احساس آزادی می‌کنند و دارای قابلیت نظم بخشی به هیجانات بوده، به طور آزادانه به آنها دسترسی دارند؛ آنها قادرند افکار شخصی خود را شناسایی نموده و ابراز کنند. افرادی که به کامل‌ترین سطح تمایز از خود می‌رسند به عنوان افرادی مشخص می‌شوند که مرزبندی‌های خود تعریف شده‌های دارند در حالی که اشخاص تمایز نیافته از نظر هیجانی مشکلات روانشناختی را تجربه می‌کنند.^(۷) بوئن معتقد است سطح تمایز یافتگی فرد در بین خانواده مبدأ رشد می‌کند و به شدت تحت تأثیر پویایی‌ها و تعاملات بین اعضای خود قرار دارد و در زندگی آینده فرد اثر می‌گذارد. او معتقد است که افراد با الگوهایی از سبک زندگی و سطح تمایز که در خانواده مبدأ رشد یافته وارد زندگی زناشویی می‌شوند. زن و شوهری که با هم ازدواج کرده‌اند و یک سیستم جدید تشکیل داده‌اند ممکن است به سیستم خانواده‌های قبلی‌شان وابسته باشند و این منجر به بروز تغییراتی در سیستم جدید آنها شود. بسیاری از اوقات تعارض‌هایی که بین زن و شوهر رخ می‌دهد، حاصل تأثیر متقابل این سیستم‌های خانوادگی است. زن و شوهرهایی که به یک اندازه از سطوح بالای تمایز یافتگی برخوردارند، قادرند فردیت و استقلال روشنی را به وجود آورده و حفظ کنند و در همان زمان صمیمیت عاطفی قوی، پخته و غیر تهدیدآمیزی را داشته باشند. از سوی دیگر زن و شوهرهایی که از سطوح پایین تمایز یافتگی برخوردارند در برقراری صمیمیت، با مشکل مواجه هستند چون فقط خودهایی کاذب را پرورش داده‌اند.^(۸)

دیگر متغیر میانجی در این پژوهش دلزدگی زناشویی^۲ می‌باشد. دلزدگی^۳ حالت دردناک فرسودگی جسمی، عاطفی و روانی است کسانی را متأثر می‌سازد که توقع دارند عشق رویایی به زندگیشان معنا ببخشند. این حالت زمانی بروز میکند که آنها متوجه می‌شوند علی‌رغم تلاش‌هایشان رابطه‌شان به زندگی معنا نداده و نخواهد داد.^(۹) بنا به اعتقاد کتز، استریت و آریاز^۴ (۱۹۹۷) (۱۰) دلزدگی از پیاختداری جسمی، عاطفی و روانی است که از عدم تناسب بین توقعات و واقعیت ناشی می‌شود. دلزدگی به علت ناکامی در عشق بروز می‌کند و پاسخی است در برابر مسایل وجودی انباشته شدن فشارهای روانی تضعیف کننده عشق، افزایش تدریجی خستگی و یکنواختی و جمع شدن رنجش‌های کوچک به بروز دلزدگی کمک می‌کند.^(۱۱) به عبارتی می‌توان گفت دلزدگی زناشویی شامل علائم تحلیل رفتگی مفرط جسمی است که به صورت خستگی، بی حوصلگی، ضعف، سردردهای مزمن، دل درد، کمبود اشتها یا پر خوری دیده می‌شود.^(۱۲) تحلیل رفتگی عاطفی با احساس ناراحتی، بی میلی نسبت به حل مسائل، ناامیدی، غمگینی، احساس پوچی و بی معنایی، افسردگی، دلتنگی و فقدان تحرک، احساس در دام افتادن، بی ارزشی، آسفتگی عاطفی و هرگونه تفکرات مربوط به خودکشی مشخص می‌شود. به تعبیری سرخوردگی و دلزدگی زناشویی، کاهش تدریجی دلبستگی عاطفی به همسر است که با احساس بیگانگی،

³ Boredom

⁴ Katz, Street & Arias

¹ Differentiation-self

² Marital disturbance

تمایز یافتگی خود با میانجی‌گری دلزدگی زناشویی زوجین شهرستان قصرشیرین رابطه معنی‌داری وجود دارد و با بررسی پیشینه‌های پژوهشی و مبانی نظری آیا می‌توان این روابط را به صورت معادلات ساختاری بیان کرد؟

اهداف پژوهش

۱. تعیین میزان اثر مستقیم خود تمایز یافتگی بر طلاق عاطفی
۲. تعیین میزان اثر مستقیم خود تمایز یافتگی بر دلزدگی زناشویی
۳. تعیین میزان اثر مستقیم دلزدگی زناشویی بر طلاق عاطفی
۴. تعیین میزان اثر غیرمستقیم خود تمایز یافتگی بر طلاق عاطفی از طریق دلزدگی زناشویی

روش تحقیق

پژوهش حاضر با توجه به هدف آن از نوع کاربردی و شیوه‌ی اجرای آن توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه زوجین مراجعه کننده به مرکز مشاوره بهزیستی شهرستان قصرشیرین بودند. که از میان آنها به روش تصادفی چند مرحله‌ای و با استفاده از نمونه‌های در دسترس انجام گرفته است. روش نمونه‌گیری در دسترس است. حجم نمونه‌گیری با توجه به جدول مورگان ۱۰۰ نفر است. جنبه‌های اخلاقی که در پژوهش حاضر به کار گرفته شد؛ عبارتند از: دادن اختیار الزم جهت همکاری در مطالعه به شرکت کنندگان و کسب رضایت از آنان به صورت شفاهی، محفوظ نگه داشتن اطلاعات افراد شرکت کننده در مطالعه و دادن اطمینان به آنان در مورد محرمانه بودن اطلاعاتشان و این که گزارش به صورت گروهی ارائه شد. پس از تکمیل، پرسشنامه‌ها جمع‌آوری شد و از شرکت کنندگان به خاطر همکاری در پژوهش تشکر به عمل آمد. مدت اجرای پژوهش ۶ ماه بود. ملاک‌های ورود به این مطالعه عبارتند از: متأهل بودن، عدم بیماری‌های روانشناختی و بدون دریافت هرگونه درمان تا تاریخ برگزاری آزمون. معیارهای خروج نیز شامل گذراندن دوره‌های درمانی و نیز عدم تمایل به ادامه‌ی آزمون بود.

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه طلاق عاطفی: پرسشنامه طلاق عاطفی گاتمن گاتمن که برای اندازه‌گیری میزان طلاق عاطفی افراد در سال ۱۹۹۹ توسط گاتمن طراحی شده است این پرسشنامه تک عاملی بوده و فاقد مؤلفه می‌باشد. این پرسشنامه در ۲۴ گویه به شکل ۲ گزینه‌ای (بله یا خیر) تنظیم شده است. پس از جمع کردن پاسخ‌های مثبت، چنان چه تعداد آن برابر هشت و بالاتر باشد، به معنای این است که زندگی زناشویی فرد در معرض جدایی قرار داشته و علائمی از طلاق عاطفی در وی مشهود است. پروین و همکاران ضمن مطالعه پاسخگو از خانواده‌های ساکن شهر تهران، آلفای کرونباخ را برای پرسشنامه طلاق عاطفی گاتمن ۰/۹۳ گزارش کردند. همچنین موسوی و رحیمی نژاد (۱۳۹۴) (۱۸)، پایایی کل این مقیاس را با استفاده از آلفای کرونباخ برای تعداد

بی‌علاقگی و بیتفاوتی به یکدیگر و جایگزینی عواطف منفی^۱ به جای عواطف مثبت^۲ همراه است. (۱۳) در این رابطه در ایران و خارج از ایران پژوهش‌هایی انجام شده که عبارتند از: رضوانی و صائمی (۱۳۹۸) (۴) در پژوهشی با عنوان همبستگی بین خود تمایز و عصب‌گرایی با طلاق عاطفی در دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد شهر آزاد نتایج نشان دادند بین تمایز بین خود و طلاق عاطفی همبستگی منفی وجود دارد. از بین ابعاد مختلف تمایز خود، ارتباط بین سه متغیر: "پاسخ عاطفی"، "تقصیر عاطفی" و "آمیختن با دیگران" با طلاق عاطفی مثبت بود. علاوه بر این، همبستگی بین "موقعیت موقعیت شخصی" و طلاق عاطفی منفی بود. سرانجام مشخص شد که بین روان رنجوری و طلاق عاطفی همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. یکی از عوامل طلاق عاطفی دلزدگی زناشویی است. خانواده‌ها و زوجها سیستم‌هایی به هم پیوسته را تشکیل می‌دهند که در آن رویدادهایی که روی یک شخص تأثیر می‌گذارد، می‌توانند در کل سیستم مورد تأثیر قرار گیرند و سایر اعضای خانواده را تحت تأثیر قرار دهند. رضاییان و همکاران (۱۳۹۶) (۱۴) در پژوهشی با عنوان بررسی و مقایسه تمایز یافتگی خود، الگوهای ارتباطی و رضایت جنسی در زوج‌های متقاضی طلاق و عادی نتایج نشان دادند که در الگوهای ارتباطی و رضایت جنسی بین زوج‌های متقاضی طلاق و عادی تفاوت معنادار وجود دارد، و نه در میزان تمایز یافتگی خود. در نتیجه می‌توان بیان کرد که الگوهای ارتباطی و میزان رضایت جنسی زوجین تعیین‌کننده‌های گرایش یا عدم گرایش زوجین به سمت طلاق باشند. نجات‌داری و همکاران (۱۳۹۵) (۱۵) در پژوهشی با عنوان بررسی دلزدگی زناشویی و طلاق عاطفی و ارتباط آن با ورزش و فعالیت جسمانی نتایج نشان دادند دلزدگی زناشویی افراد متاهل با میزان ورزش رابطه معناداری دارد، همچنین در افراد متاهل بین میزان ورزش با طلاق عاطفی رابطه معناداری وجود دارد. همچنین کاظمیان مقدم و همکاران در پژوهش خود نشان دادند که بین تمایز یافتگی و دلزدگی زناشویی ارتباط منفی معناداری وجود دارد و تمایز یافتگی در تبیین و پیش‌بینی دلزدگی زناشویی نقش دارد. (۱۶) قمری کیوی و همکاران طی پژوهشی نتیجه گرفتند که تفاوت معنی‌داری در میزان تمایز یافتگی خود در همسران سازگار و ناسازگار وجود دارد. (۱۷) بنابراین، با در نظر گرفتن خسارت‌های ناشی از طلاق عاطفی همانند افسردگی، ناامیدی، احساس تنهایی و بی‌اعتمادی به همسر، لزوم بررسی عوامل مؤثر در بروز طلاق عاطفی بین زوج‌ها، جهت بالا بردن سطح آگاهی خانواده‌ها و تسهیل روند مشاوره به متقاضیان طلاق، به منظور پیشگیری از آن، بیش از پیش ضرورت دارد. پژوهش‌های پیشین به بررسی تأثیر متغیرهایی مورد نظر بر روی سازگاری و یا تعارضات زناشویی پرداخته‌اند اما رابطه این متغیرها با طلاق عاطفی زوجین بررسی نشده است. همچنین از سوی دیگر، در مطالعات ایران به موضوع طلاق عاطفی به عنوان بعد پنهان طلاق زوجین کمتر توجه شده است و مطالعات بیشتر به موضوع طلاق رسمی پرداخته‌اند. بنابراین، پژوهش حاضر در صدد یافتن پاسخ برای این سوال است که آیا بین طلاق عاطفی با بین طلاق عاطفی بر اساس

² Emotions Positive

¹ Emotions Negative

۲۰۰ زن و مرد متأهل ساکن شهر قزوین که حدود ۵ سال از ازدواج آن‌ها گذشته بود، به میزان ۰/۹۳ گزارش کردند. همچنین آن‌ها برای بدست آوردن روایی سازه از تحلیل عامل به روش چرخشی واریماکس و آزمون اسکری استفاده کردند و چهار عامل جدایی و فاصله از یکدیگر، احساس تنهایی و انزوا، نیاز به همراه و هم صحبت و احساس بی‌حوصلگی و بی‌قراری را مشخص کردند. مقادیر اشتراک و بار عاملی گویه‌های مقیاس و بار عاملی گویه‌های مقیاس نشان داد که بار عاملی همه سؤالات در دامنه ۰/۴۹ تا ۰/۸۰ قرار داشته، بار عاملی قبل قبولی دارند. روایی صوری این پرسشنامه نیز پژوهش با نظر ۷ نفر از اعضای هیئت علمی پژوهشکده زنان دانشگاه الزهرا تأیید گردید.

مقیاس فرم کوتاه تمایز خود (DSI-SF): این مقیاس توسط دریک (۲۰۱۱) (۱۹) تهیه شده و شامل ۲۰ گویه‌ای براساس پرسشنامه تجدیدنظر شده اسکورون و اسمیت (۲۰۰۳) است. شرکت کنندگان به این پرسشنامه براساس مقیاس لیکرت ۶ گزینه ای از کاملاً نادرست (نمره یک) تا کاملاً درست (نمره شش) پاسخ می‌دهند. مجموع نمرات، نمره کل تمایز یافتگی را نشان می‌دهد. این پرسشنامه چهار خرده مقیاس دارد که عوامل درون روانی شامل موقعیت من و واکنش‌پذیری هیجانی و عوامل میان - فردی شامل گریز عاطفی و همجوشی با دیگران را اندازه‌گیری می‌کند. نمره بالا در مقیاس کل و موضع من نشانگر تمایز بالا و موضع شخصی مستحکم‌تر است و نمرات بالا در مقیاس‌های واکنش‌پذیری هیجانی، گریز عاطفی و همجوشی با دیگران بیانگر واکنش هیجانی، گریز عاطفی و همجوشی کمتر است. دریک (۲۰۱۱) (۱۹) پایایی این پرسشنامه را با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۸ به دست آورده است. (۲۰) همچنین، نتایج تحقیق نشان داد که ساختار پرسشنامه از همسانی درونی قابل قبولی برخوردار است. در این تحقیق پس از بررسی روایی محتوا، برای بررسی پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد و ضرایب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۷۴۱ به دست آمد. همچنین نتایج تحلیل مؤلفه‌های اصلی با استفاده از چرخش واریماکس منجر به استخراج پنج عامل شد. نتایج تحلیل عاملی مؤید آن است که ساختار پرسشنامه برازش قابل قبولی با داده‌ها دارد و برازندگی تحلیل عاملی تأییدی بر وجود عوامل پنج‌گانه را تأیید کرد. نتایج تحلیل عاملی تأییدی، مؤید این است که ساختار پرسشنامه برازش قابل قبولی با داده‌ها دارد و همه شاخص‌های نیکویی برازش مدل را تأیید می‌کنند. (۲۱) بنابراین با توجه به خصوصیات روان‌سنجی مطلوب، این پرسشنامه ابزار مناسبی برای تعیین خودتمایزسازی است روایی ملاکی همزمان پرسشنامه با استفاده از رابطه آن با افسردگی، اضطراب حالت، اضطراب صفت، استرس و عزت نفس بررسی و مشخص شد سازه‌ی تمایز یافتگی با عزت نفس رابطه مثبت و با افسردگی، اضطراب حالت، اضطراب صفت و استرس رابطه منفی دارد. در پژوهش حاضر با روش آلفای کرونباخ پایایی کل مقیاس، ۰/۷۶ محاسبه شده است و برای خرده مقیاس‌های موقعیت من، هم آمیختگی، گسلس عاطفی و واکنش هیجانی به ترتیب ضرایب آلفای ۰/۶۰، ۰/۶۳، ۰/۷۸ و ۰/۶۲ به دست آمده است.

پرسشنامه دلزدگی زناشویی: این پرسشنامه توسط پاینز (۱۹۹۶) (۲۲) ساخته شده و شامل ۲۱ سؤال است که نشان‌دهنده‌ی نشانگان

دلزدگی است. این پرسشنامه دارای سه مؤلفه خستگی عاطفی، خستگی روانی و خستگی جسمی است. در این مقیاس نمرات بالاتر نشان دهنده دلزدگی بیشتر است و حد بالای نمره ۱۴۷ و حد پایین نمره، ۲۱ می‌باشد. برای تفسیر نمره‌ها باید آن‌ها را تبدیل به درجه کرد که این عمل از طریق تقسیم نمودن نمره‌های حاصل شده از پرسشنامه بر تعداد سؤالات (۲۱) به دست می‌آید. در تفسیر نمره‌ها، درجه بیشتر از ۵ نشانگر لزوم کمک فوری، درجه ۵ نشان دهنده وجود بحران، درجه ۴ نمایانگر حالت دلزدگی، درجه ۳ نشان دهنده خطر دلزدگی و درجه ۲ و کمتر از آن نیز نشان‌دهنده وجود رابطه خوب است. (۲۳) ضریب پایایی بازآزمایی این پرسشنامه برای یک دوره یک ماهه ۰/۸۹، برای یک دوره دوماهه ۰/۷۶ و برای یک دوره چهارماهه ۰/۶۶ بود و ضریب آلفای کرونباخ آن نیز بین ۰/۹۱ تا ۰/۹۳ گزارش شده است. این پرسشنامه با ویژگی‌های ارتباطی مثبت مانند نظر مثبت در مورد ارتباط، کیفیت مکالمه، احساس امنیت، خودشکوفایی، احساس هدفمندی روایی همگرایی معنی دار داشت. (۲۴)

جهت تحلیل توصیفی داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی مانند فراوانی، میانگین، درصد و انحراف معیار استفاده گردید. همچنین با استفاده از نرم افزار SPSS 21، تجزیه و تحلیل استنباطی با روش‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون و معادلات ساختاری تحلیل و تبیین شد.

۱- یافته‌های پژوهش

در قسمت یافته‌های توصیفی، نتایج نشان داد که شاخص‌های سنی جوانترین فرد ۲۲ سال و پیرترین فرد ۵۷ سال سن، میانگین سن افراد ۳۷،۱۷ با انحراف معیار ۸،۷۹ می‌باشد. ۵۰ درصد آزمودنی‌ها مرد و ۵۰ درصد زن، و تحصیلات که ۴۹ درصد افراد، دیپلم و پایین‌تر، ۳۲ درصد کارشناسی و ۱۹ درصد کارشناسی ارشد بالاتر بدست آمده است.

جدول ۱. نتایج آزمون کلموگروف-اسمیرنوف

متغیر	مقدار کلموگروف-اسمیرنوف	سطح معناداری
تمایز یافتگی	۰،۸۸۳	۰،۳۹۴
دلزدگی زناشویی	۰،۹۶۲	۰،۵۶۰
طلاق عاطفی	۰،۸۹۹	۰،۴۲۱

با توجه به اینکه مقدار سطح معناداری آزمون کلموگروف-اسمیرنوف برای همه متغیرها بیشتر از ۰،۰۵ است پس نرمال بودن متغیرها در سطح ۹۵ درصد پذیرفته می‌شود. با توجه به اینکه نرمال بودن توزیع متغیرها پذیرفته شد برای بررسی همبستگی بین آنها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده خواهد شد.

جدول ۲. ماتریس همبستگی بین متغیرها

ماتریس همبستگی	تمایز یافتگی	دلزدگی زناشویی	طلاق عاطفی
تمایز یافتگی	۱	۰،۶۲۳*	۰،۶۱۰**
دلزدگی زناشویی	۰،۶۲۳*	۱	۰،۶۲۱**
طلاق عاطفی	۰،۶۱۰**	۰،۶۲۱**	۱

در جدول فوق ضرایب همبستگی بین متغیرها آورده شده است. هر ضریب همبستگی که علامت * داشته باشد در سطح ۰،۰۵ معنادار بوده

و هر ضریب همبستگی که علامت ** داشته باشد در سطح ۰,۰۱ معنادار است.

جدول ۳. معیارهای مناسب بودن برازش مدل

شاخص	نماد	محدوده قابل قبول	نتیجه
مجذور کای بر درجه آزادی	$\frac{\chi^2}{df}$	بین ۲ تا ۵	تایید مدل
ریشه خطای میانگین مجزورات تقریب	RMSEA	بین صفر تا ۰,۰۵	تایید مدل
ریشه میانگین مربعات باقیمانده	RMR	بین صفر تا ۰,۵۰	تایید مدل
نیکویی برازش	GFI	بین ۰,۹۰ تا ۱	تایید مدل
شاخص نیکویی برازش اصلاح شده	AGFI	بین ۰,۹۰ تا ۱	تایید مدل
شاخص برازش هنجار شده (بنتلر- بونت)	NFI	بین ۰,۹۰ تا ۱	تایید مدل
شاخص برازش تطبیقی	CFI	بین ۰,۹۰ تا ۱	تایید مدل
شاخص برازش افزایشی	IFI	بین ۰,۹۰ تا ۱	تایید مدل

جدول ۴. شاخص های برازش مدل اندازه گیری، خودتمایزیافتگی، دزدگی زناشویی و طلاق عاطفی

مقیاس	شاخص	مجذور کای بر درجه آزادی	ریشه خطای میانگین مجزورات تقریب	ریشه میانگین مربعات باقیمانده	نیکویی برازش	شاخص نیکویی برازش اصلاح شده	شاخص برازش هنجار شده (بنتلر- بونت)	شاخص برازش تطبیقی	شاخص برازش افزایشی
خودتمایزیافتگی	نتیجه	تایید مدل	تایید مدل	تایید مدل	تایید مدل	تایید مدل	تایید مدل	تایید مدل	تایید مدل
	عنوان شاخص	$\frac{\chi^2}{df}$	RMSEA	RMR	GFI	AGFI	NFI	CFI	IFI
دزدگی زناشویی	مقدار	۲,۳۲۷	۰,۰۳۶	۰,۱۲۷	۰,۹۱۴	۰,۹۲۳	۰,۹۶۰	۰,۹۵۷	۰,۹۲۱
	نتیجه	تایید مدل	تایید مدل	تایید مدل	تایید مدل	تایید مدل	تایید مدل	تایید مدل	تایید مدل
طلاق عاطفی	مقدار	۲,۱۲۷	۰,۰۱۶	۰,۱۴۷	۰,۹۲۰	۰,۹۱۴	۰,۹۳۶	۰,۹۴۲	۰,۹۲۰
	نتیجه	تایید مدل	تایید مدل	تایید مدل	تایید مدل	تایید مدل	تایید مدل	تایید مدل	تایید مدل
	مقدار	۲,۶۱۶	۰,۰۴۲	۰,۱۶۳	۰,۹۴۲	۰,۹۳۰	۰,۹۴۴	۰,۹۳۹	۰,۹۱۱

است محاسبه نمود. ضرایب محاسبه شده برای تاثیر هر یک از متغیرها در معادلات زیر برحسب مقدار t گزارش شده است. زمانیکه $p \geq 0,05$ و $t < 2$ تاثیر معنادار نیست چرا که t کمتر از میزان ملاک است. زمانیکه $(p < 0,05 \text{ و } 2 \leq t < 3)$ تاثیر با بیش از ۹۵ درصد اطمینان معنادار است. همچنین زمانیکه $(p < 0,05 \text{ و } t \geq 3)$ باشد تاثیر با بیش از ۹۹ درصد اطمینان معنادار است. پس از بررسی مدل و حذف اثرات غیر معنادار در مراحل مختلف، مدل برازش یافته با داده‌ها به صورت زیر می‌باشد. در ادامه مقادیر معادلات در مدل اولیه (برحسب مقدار t ضرایب خام و ضرایب استاندارد شده) آمده است. جدول ۵ ضرایب تاثیر متغیرها را نشان می‌دهد.

با توجه به نتایج به دست آمده و مقایسه آن با دامنه قابل قبول می‌توان ادعان کرد تمامی شاخص های برازندگی مدل فوق در دامنه قابل قبول قرار گرفته و بنابراین تناسب داده‌های گردآوری شده با مدل مطلوب است. لذا برازندگی مدل نهایی خود تمایزیافتگی، دزدگی زناشویی و طلاق عاطفی مورد تایید می‌باشد.

مدل ساختاری تحقیق

در ادامه مدل معادلات ساختاری براساس ضرایب استاندارد و ضرایب معناداری t مورد بحث قرار خواهد گرفت. با توجه به روابط مفروض در مدل مفهومی می‌توان معادلات رگرسیونی را همانطور که در ادامه آمده

جدول ۵. بررسی اثرات مستقیم و غیرمستقیم با استفاده از تحلیل معادلات ساختاری

روابط مستقیم و غیرمستقیم	میزان اثر	آماره آزمون t	سطح معناداری	نتیجه رابطه
تمایزیافتگی ← طلاق عاطفی	۰,۷۹۱	۳,۶۱۹	۰,۰۰۸	تایید
تمایزیافتگی ← دزدگی زناشویی	۰,۶۹۸	۳,۵۲۳	۰,۰۰۶	تایید
دزدگی زناشویی ← طلاق عاطفی	۰,۶۳۰	۳,۲۱۴	۰,۰۰۳	تایید
تمایزیافتگی ← دزدگی زناشویی ← طلاق عاطفی	۰,۴۳۹	۳,۱۱۰	۰,۰۰۰	تایید

تشریح می‌شود و چه مقدار واریانس هدف بوسیله روابط غیرمستقیم تشریح می‌شود. در نهایت نیز چه مقدار واریانس هدف بوسیله روابط غیرمستقیم از طریق متغیر میانجی شرح داده می‌شود. اگر اثر غیرمستقیم معنادار باشد، اما هیچ اثری از متغیر پنهان مستقل بر متغیر درون‌زا را جذب نکند، شمول واریانس VAF نسبتاً پایین است. این زمانی روی می‌دهد که اثر مستقیم بالا باید و بعد از تحلیل متغیر میانجی با اثر غیرمستقیم معنادار، مقدار اندکی کاهش یابد. در این وضعیت، مقدار شمول واریانس VAF کمتر از ۲۰٪ خواهد بود و می‌توان نتیجه گرفت که میانجی‌گری صورت نگرفته است. در مقابل وقتی مقدار VAF خیلی بزرگ و بالاتر از ۸۰٪ باشد، می‌توان ادعای میانجی‌گری کامل کرد. وضعیتی که در آن VAF بین ۲۰٪ تا ۸۰٪ باید، به عنوان میانجی‌گری جزئی تشریح می‌شود.

چون مقدار VAF برابر ۳۵٫۷٪ بوده و بین ۲۰٪ تا ۸۰٪ می‌باشد لذا به عنوان میانجی‌گری جزئی تشریح می‌شود. در ادامه معیارهای برازش مدل آورده شده است.

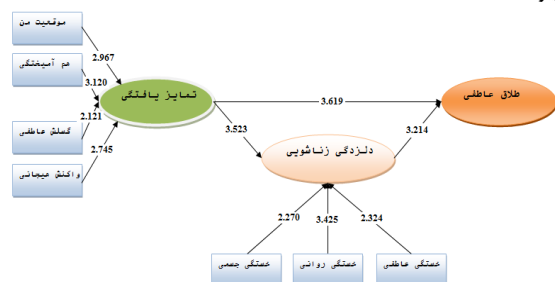
در جدول ۵ اثرات مستقیم و غیرمستقیم با استفاده از تحلیل معادلات ساختاری آورده شده است. تاثیر متغیر تمایز یافتگی بر طلاق عاطفی برابر ۰٫۷۹۱ بوده و مقدار آماره آزمون t برابر ۳٫۶۱۹ و سطح معناداری مربوط به آن برابر ۰٫۰۰۸ و کمتر از ۰٫۰۵ است ($p < 0.05$). لذا این تاثیر معنادار است. همچنین تاثیر متغیر تمایز یافتگی بر دلزدگی زناشویی برابر ۰٫۶۹۸ بوده و مقدار آماره آزمون t برابر ۳٫۵۲۳ و سطح معناداری مربوط به آن برابر ۰٫۰۰۶ و کمتر از ۰٫۰۵ است ($p < 0.05$). لذا این تاثیر معنادار است. همچنین تاثیر متغیر دلزدگی زناشویی بر طلاق عاطفی برابر ۰٫۶۳۰ بوده و مقدار آماره آزمون t برابر ۳٫۲۱۴ و سطح معناداری مربوط به آن برابر ۰٫۰۰۳ و کمتر از ۰٫۰۵ است ($p < 0.05$). لذا این تاثیر نیز معنادار است. همچنین تاثیر متغیر تمایز یافتگی بر طلاق عاطفی با نقش میانجی دلزدگی زناشویی برابر ۰٫۴۳۹ بوده و مقدار آماره آزمون t برابر ۳٫۱۱۰ و سطح معناداری مربوط به آن برابر ۰٫۰۰۰ و کمتر از ۰٫۰۵ است ($p < 0.05$). لذا این تاثیر نیز معنادار است. در ادامه با استفاده از آماره شمول واریانس (VAF) می‌توان تعیین کرد که تا چه اندازه واریانس متغیر وابسته مستقیماً توسط متغیر مستقل

$$VAF = \frac{\text{اثر غیرمستقیم}}{\text{اثر کل}} = \frac{0.439}{0.439 + 0.791} = \frac{0.439}{1.230} = 0.357$$

جدول ۶. شاخص‌های برازش مدل معادلات ساختاری

عنوان شاخص	مقدار	نتیجه	شاخص
$\frac{\chi^2}{df}$	۲٫۴۳۶	تایید مدل	مجذور کای بر درجه آزادی
RMSEA	۰٫۰۲۸	تایید مدل	ریشه خطای میانگین مجزورات تقریب
RMR	۰٫۳۲۴	تایید مدل	ریشه میانگین مربعات باقیمانده
GFI	۰٫۹۲۶	تایید مدل	نیکویی برازش
AGFI	۰٫۹۱۸	تایید مدل	شاخص نیکویی برازش اصلاح شده
NFI	۰٫۹۴۰	تایید مدل	شاخص برازش هنجار شده (بنتلر-بونت)
CFI	۰٫۹۲۹	تایید مدل	شاخص برازش تطبیقی
IFI	۰٫۹۱۶	تایید مدل	شاخص برازش افزایشی

تحلیل مدل مفهومی تحقیق براساس مقدار t (T.VALUE) به صورت زیر است.

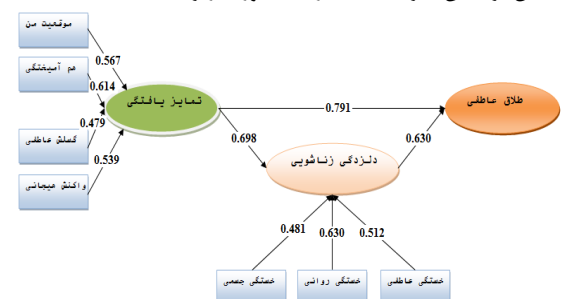

شکل ۲. تحلیل مدل مفهومی تحقیق براساس مقدار t

نتیجه‌گیری

یکی از عملکردهای مهم خانواده، برقراری روابط عاطفی بین زن و مرد و گسترش سلامت روانشناختی است که مایه آرامش هر دوی آنها می‌شود. یکی از مشکلات شایع در خانواده طلاق عاطفی است. تقریباً

با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان ادعان کرد تمامی شاخص‌های برازندگی مدل فوق در این دامنه قرار گرفته‌اند و بنابراین تناسب داده‌های گردآوری شده با مدل مطلوب است. تحلیل مدل مفهومی تحقیق براساس ضرایب استاندارد به صورت زیر است.

شکل ۱. تحلیل مدل مفهومی تحقیق براساس ضرایب استاندارد

1 variance accounted for

کسب می‌کنند. لذا این تمایز از خانواده اصلی، آنها را قادر می‌سازد تا مسئولیت افکار، احساسات، ادراک‌ها و اعمال خود را بپذیرند. به بیانی دیگر فرد تمایز یافته در برخورد با مسائل و مشکلات زندگی توانایی برخورد منطقی عقلانی را داشته و می‌تواند از برخورد با مسائل به صورت احساسی جلوگیری کند. بنابراین این گروه از افراد توانایی حل مسائل را به صورت مسالمت‌آمیز دارا می‌باشند. در نقطه مقابل افرادی که سطح تمایز یافتگی پایینی دارند، اضطراب بالاتر و آمیختگی بیشتری بین عقل و احساساتشان داشته و در روابط با دیگران دچار تنش‌های عاطفی می‌شوند. لذا با توجه به نظریه بوئن می‌توان گفت که زوج‌هایی که سطح تمایز یافتگی پایینی دارند در برخورد با مسائل و مشکلات زندگی توانایی تصمیم‌گیری عقلانی کمتری داشته و از طرفی این زوج‌ها به دلیل وابستگی به سیستم خانواده اصلی و تداخل میان دو سیستم دچار مشکلاتی می‌شوند که این خود باعث افزایش درگیری‌ها و مشکلات و در نهایت افزایش طلاق عاطفی می‌گردد. (۲۹). محققین این مطالعه نتایج به دست آمده را این گونه تحلیل می‌کنند که: زوج‌هایی که سطح بالایی از گریز عاطفی را دارند در برقراری ارتباط با یکدیگر مشکلاتی داشته و معمولاً در برخورد با مشکلات کناره‌گیری می‌کنند. تأیید این فرضیه بیان می‌کند که هرچه سطح گریز عاطفی زوجین بیشتر بوده و هرچه راهبردهای نامناسب بیشتری را برای فرار از پیوندهای عاطفی حل نشده خانواده استفاده کنند، سطح رضایت زناشویی کمتری خواهند داشت. بدین معنی که استفاده از راهبردهای مقابله‌ای هیجان محور در این زمینه می‌تواند بستری را برای افزایش اختلافات فراهم نموده و در مراحل بحرانی زندگی با رخداد مشکلات جزئی زمینه اختلافات اساسی را موجب شود و احتمال طلاق عاطفی و دلسردی و خیانت بین زوجین افزایش یابد.

در واقع، آنچه رابطه تمایز یافتگی خود از طریق دلزدگی زناشویی بر طلاق عاطفی تبیین می‌کند جدایی‌های عاطفی‌ای است که زن و شوهرهای تمایز نیافته پس از ایجاد موقعیت‌های تعارضی، دچار آن می‌شوند در تمایز یافتگی بوئن، بهنجار بودن، حذف شده است. همانطور که بوئن طرح کرده حتی عده‌ای که در انتهای پایین مقیاس فرضی تمایز یافتگی باشند، از نظر اجتماعی که در آن زندگی می‌کنند، تعادل عاطفی زندگی شان تا حدودی حفظ شده است و عاری از نشانه‌های بیماری هستند. از طرف دیگر تنها افراد بسیار اندکی از نظر عاطفی بالغ و در انتهای بالایی مقیاس قرار می‌گیرند. همچنین احتمال می‌رود در این فرضیه نیز جنسیت افراد نمونه (لرؤماً نگاه عاطفی داشتن و غلبه هیجانات از ملزومات زن بودن است) بر به دست دادن نتیجه‌ای ناهمخوان با سایر پژوهش‌ها مؤثر باشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت زن و شوهرهایی که دارای سطوح تمایز یافتگی پایین هستند برای پایداری روابطشان، رشد و خود رهبری شان را قربانی ازدواج می‌کنند. زوج‌های تمایز نیافته، به رویدادها و رفتارهای منفی همسرانشان واکنش‌های هیجانی و عاطفی شدیدتری نشان می‌دهند و به راحتی دچار آمیختگی با هم می‌شوند. به طور کلی یافته‌های پژوهش حاضر نشان‌دهنده پیش‌بینی پذیری طلاق عاطفی بر اساس تمایز یافتگی خود با میانجی‌گری دلزدگی زناشویی بود. پژوهش حاضر، مانند دیگر پژوهش‌های علوم انسانی که مربوط به انسان می‌باشد، با محدودیت‌ها

هیچ زن و شوهری با نیت طلاق با هم وصلت نمی‌کنند اما تحولات جریان زندگی زوج‌ها را به سمت اختلاف، درگیری، جدایی روانی - عاطفی و گاه طلاق سوق می‌دهد. (۲۵) از آنجایی که طلاق عاطفی با متغیرهایی همچون تمایز یافتگی خود و دلزدگی زناشویی در ارتباط است. این پژوهش با هدف بررسی تدوین مدل علی گرایش به طلاق عاطفی بر اساس تمایز یافتگی خود با میانجی‌گری، دلزدگی زناشویی در زوجین شهرستان قصرشیرین انجام گرفت. یافته‌های پژوهش نشان داد نتایج حاصل از مدل معادلات ساختاری و روابط ساختاری بین متغیرها نشان داد تمایز یافتگی خود بر طلاق عاطفی تأثیر دارد و این میزان برابر با ۰/۶۷۱ می‌باشد. نتایج حاصل از مدل معادلات ساختاری و روابط ساختاری بین متغیرها نشان داد دلزدگی زناشویی بر طلاق عاطفی تأثیر دارد و این میزان برابر با ۰/۶۳۲ می‌باشد. نتایج حاصل از مدل معادلات ساختاری و روابط ساختاری بین متغیرها نشان داد تمایز یافتگی خود از طریق دلزدگی زناشویی بر طلاق عاطفی تأثیر دارد و این میزان برابر با ۰/۴۳۳ می‌باشد. این یافته‌ها با پژوهش‌های یو و همکاران (۲۰۲۰) (۲۶)، باری و همکاران (۲۰۱۹) (۲۷)، نریمانی و همکاران (۱۳۹۷) (۲۸)، رضاییان و همکاران (۱۳۹۶) (۱۴)، همسو است. طلاق عاطفی بیانگر رابطه زناشویی روبه‌زوالی است که احساس بیگانگی جایگزین آن می‌شود. زن و شوهر اگرچه ممکن است با هم بودن را مانند یک گروه اجتماعی ادامه دهند، اما جاذبه و اعتماد آنها نسبت به یکدیگر از بین رفته است. طلاق عاطفی نقش مهمی در به خطر انداختن سلامت خانواده و فرد است، اگرچه این مسئله کمتر مورد توجه قرار گرفته است. بنابراین بر اساس نتایج، تمایز یافتگی پایین و وجود پیوندهای عاطفی شدید بین هریک از همسران با خانواده اصلیشان، چالش بزرگی برای ازدواج آنها محسوب نمی‌شود و با وجود آنکه در حال حاضر اغلب همسران پس از ازدواج منزلی جدا از دو خانواده را برای سکونت انتخاب می‌کنند اما پیوندی قوی با خانواده اصلی خود حتی پس از ازدواج دارند. لذا در هر جامعه‌ای شکست یا موفقیت در ازدواج از عوامل فرهنگی مردمان آن جامعه نیز تأثیر می‌گیرد. بطوری که افراد در بافت‌های فرهنگی مختلف اولویت‌ها، نیازها و انتظارات متفاوتی نسبت به ازدواج دارند که شیوه تحقق آنها می‌تواند کیفیت رابطه زناشویی آنها را تحت تأثیر قرار دهد. در تبیین این پژوهش می‌توان گفت که وجود تمایز یافتگی در افراد می‌تواند از بروز بسیاری از مشکلات جلوگیری کند و برعکس افرادی که تمایز نیافته‌اند در برخورد با مسائل به جای تصمیمات منطقی و عقلانی شدیداً احساسی شوند و با استرس و اضطراب خود مشکلات را تشدید می‌کنند. هرچند بعضی از مشکلات در زندگی زناشویی باعث نمی‌شود که زوجین طلاق بگیرند ولی به تدریج باعث طلاق عاطفی زوجین خواهد شد که می‌توان ریشه در تمایز نیافتگی خود در زوجین باشد. طلاق عاطفی می‌تواند زندگی را برای افراد سخت و دشوار کند و بروز مشکلات متعدد دیگری شود. در نتیجه می‌توان گفت که با آموزش و افزایش تمایز یافتگی خود و دانستن راه حل مشکلات به صورت منطقی می‌توان طلاق عاطفی را در زندگی زناشویی کاهش داد و از بروز بسیاری از مشکلات جلوگیری کرد. بر اساس نظریه بوئن تمایز خود، جدایی هیجانی، شناختی و استقلال خود از دیگران را شامل شده و افراد در جریان تفرد درک هویت خویش را

و مشکلاتی روبرو بوده که به طور خلاصه برخی از آنها در زیر ارائه شده اند:

- تردیدی نیست که متغیرهای فراوانی همچون فرهنگ، شرایط خانوادگی، محیط، رفاه اجتماعی و شرایط اقتصادی و غیره با طلاق عاطفی زوجین در ارتباط است. اما دشواری کمی کردن این متغیرها و بررسی جامع آنها باعث شده که در این پژوهش لزنگی و تعارض زوجین مورد مطالعه قرار گیرد.
- از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به عدم استنباط رابطه علی به دلیل اجرای مطالعه همبستگی، عدم بررسی و تعیین کلیه شاخص‌های پیش بینی کننده طلاق عاطفی و عدم تعمیم نتایج به شهرها و فرهنگ‌های دیگر اشاره نمود. در نتیجه مطالعات آینده می‌بایست در تعمیم یافته‌های این مطالعه احتیاط لازم را به خرج دهند.
- محدودیت‌های ذاتی پرسشنامه کتبی شامل برداشت‌های متفاوت از سؤالات
- عدم همکاری کامل بعضی از آزمودنی‌ها با افشای مسائل شخصی حتی در راستای اهداف تحقیق

به طور خلاصه بنا به پیشینه‌های نظری و تجربی این مطالعه برای ارتقای وضعیت صمیمیت زوجین و کاهش طلاق عاطفی و با توجه به اهمیت این پژوهش موارد زیر پیشنهاد می‌گردد.

- با توجه به اینکه دلزدگی زناشویی به عنوان یک متغیر شناختی و نخستین در شکل‌گیری انتظارات و باورهای افراد درباره روابط صمیمی نقش مهمی ایفا می‌کند، می‌توان با کاربست مداخلات و کارآزمایی‌های بالینی دلزدگی را کاهش داده و رضایت زناشویی را ارتقاء بخشید و از به وجود آمدن بی دلیل طلاق عاطفی پیشگیری نمود.
- بهترین راه کاستن از آسیب‌های طلاق عاطفی، پیشگیری از وقوع آن است. اقدام به برنامه‌ریزی‌هایی در رابطه با بهبودی رابطه بین اعضای خانواده از طریق آموزش در مراکز آموزش دانشگاهی، مشاوره و درمان خانواده‌ها، آموزش مهارت‌های ارتباطی از طریق رسانه‌ها و ... باید مورد توجه قرار گیرد.
- درمانگران و مشاوران خانواده می‌توانند با تکیه بر یافته‌های چنین پژوهش‌هایی، اقداماتی مؤثر در جهت حل تعارضات زوجین انجام دهند.
- پیشنهاد می‌شود با برگزاری جلسات مشاوره‌ای فردی و گروهی قبل و بعد از ازدواج جهت آگاهی‌افزایی زوج‌های در شرف ازدواج و ازدواج کرده استفاده شود.
- بر اساس مدل مفهومی پژوهش در تبیین دلزدگی زناشویی به معنای مؤثر نبودن و نادیده گرفتن سایر متغیرهای مؤثر در دلزدگی زناشویی نیست. پیشنهاد می‌شود در

پژوهش‌های آتی مدل‌های جدیدی با در نظر گرفتن سایر متغیرها و مدل‌های مفهومی دیگر تدوین گردد.

- همچنین پیشنهاد می‌شود که مطالعات آینده با الهام از یافته‌های این پژوهش در جهت طراحی و کاربست برنامه مداخلاتی مبتنی بر متغیرهای پیش بین در راستای ارتقاء شاخص رضایت از زندگی زوجین دارای سطح پایین رضایت زناشویی اقدام نموده و زمینه کاهش طلاق عاطفی را فراهم آورند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

در مطالعه حاضر فرم‌های رضایت نامه آگاهانه توسط تمامی آزمودنی‌ها تکمیل شد.

حامی مالی

هزینه‌های مطالعه حاضر توسط نویسندگان مقاله تامین شد.

مشارکت نویسندگان

طراحی و ایده پردازی: جهانبخش خسروی، امید مرادی، ناصر یوسفی؛
روش‌شناسی و تحلیل داده‌ها: حمزه احمدیان
نظارت و نگارش نهایی: امید مرادی

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

1. Lotfi, A., Taqipoor, S., Masiri Fard, L. S. M. F., Moradi, K. (2019). Predicting Marital Satisfaction Based on Sexual Satisfaction, Distinction, and Thoughtful Thinking Among Young Couples in Isfahan. *Women and Family Studies*, 12(43), 19-37. Doi: [10.30495/jwsf.2019.668796](https://doi.org/10.30495/jwsf.2019.668796).
2. Pokorska, J., Farrell, A., Evanschitzky, H., Pillai, K. (2013). Relationship fading in business-to-consumer context. EMAC. In *42nd Annual European Marketing Academy Conference*. <https://research.aston.ac.uk/en/publications/relationship-fading-in-business-to-consumer-context>.
3. Ormel, J., Jeronimus, B. F., Kotov, R., Riese, H., Bos, E. H., Hankin, B., ... Oldehinkel, A. J. (2013). Neuroticism and common mental disorders: meaning and utility of a complex relationship. *Clinical psychology review*, 33(5), 686-697. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2013.04.003>.
4. Rezvani, H. A., Saemi, H. (2019). Correlation between self-differentiation and Nowruzism with emotional divorce in married students of Islamic Azad University, Azadshahr Branch. *Health Promotion Management Quarterly* ; 8 (2): 23-30. <http://jhpm.ir/article-۹۱۲-۱-fa.html>.
5. Buser, T. J., Pertuit, T. L., Muller, D. L. (2019). Nonsuicidal self-injury, stress, and self-differentiation. *Adulspan Journal*, 18(1), 4-16. <https://doi.org/10.1002/adsp.12065>.
6. Timmons, A. C., Arbel, R., Margolin, G. (2017). Daily patterns of stress and conflict in couples: Associations with marital aggression and family-of-origin aggression. *Journal of family psychology*, 31(1), 93. <https://doi.org/10.1037/fam0000227>.
7. Talebi, M., Ghobari Bonab, B. (2012). Determining the relationship between self-differentiation, emotional intelligence and marital satisfaction in counseling centers in Shahrood. *Women's Quarterly and Women's Studies*, 5(18), 31-15. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=224181>.
8. Mirzaei, M., Zarei, I., Sadeghifard, M. (2019). The role of self-differentiation and economic factors mediated by family conflicts in the prevention of psychological and social harm. *Culture of Counseling and Psychotherapy*, 10 (37), 170-143. DOI: [10.22054/QCCPC.2019.36222.1984](https://doi.org/10.22054/QCCPC.2019.36222.1984).
9. Attari, Y., Hosseinpour, A., Rahnavard, S. (2008). Teaching communication skills through couples communication program to reduce marital boredom in couples, *Journal of Thought and Behavior*, 4 (14): 34-25. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?ID=127404>
10. Katz, J., Street, A., Arias, I. (1997). Individual differences in self-appraisals and responses to dating violence scenarios. *Violence and victims*, 12(3), 265-276. DOI: 10.1891/0886-6708.12.3.265
11. Hadian, S., Amini, D. (2019). The prediction of marital degradation based on emotional intelligence, communication skills and marital conflicts married couples of Hamadan Azad University. *Women's Research*, 10 (27), 179-211. https://womenstudy.ihcs.ac.ir/article_4033.html.
12. Asadi, Adalat, Fathabadi, Jalil, Mohammad Sharifi, Fawad. (2013). Investigating the relationship between marital boredom, sexual dysfunctional beliefs and sexual fulfillment in married women. *Family Counseling and Psychotherapy*, 3 (4), 661-692. https://journals.uok.ac.ir/article_9645.html.
13. Naderi, Farah and Freeman, Pune (2012). Comparison of marital sweating, family performance and male and female staff. *New findings in psychology*. Year 7, No. 22, Page 97 to 112. <https://lib.wrc.ir/scholar/view/1/19286>.

14. Rezaian, Hamidreza, Masoumi, Samira, Hosseinian, Simin. (2017). Investigating and comparing self-differentiation, communication patterns and sexual satisfaction in divorced and normal couples. *Practical Advice*, 7 (2); 32-17. DOI:10.22055/jac.2017.21520.1434.
15. Nejatt Darabi, H., Yarohammadi, J., Faal, F. (2016). Study of marital swindling and emotional divorce and its relationship with exercise and physical activity, the fifth National Conference on Applied Sciences in Sports, Ali Abad Katoul, Islamic Azad University, Ali Abad Katoul Branch. <https://civilica.com/doc/568937/>
16. Kazemianmoghadam, K., Mehrabi Zadeh Honarmand, M., Kiamanesh, A. (2018). The casual relationship of differentiation, meaningful life, and forgiveness with marital disaffection by mediating role of marital conflict and marital satisfaction. *Journal of Psychological Methods and Models*, 9 (31), 131-146. http://jpmm.miau.ac.ir/article_3014.html.
17. Hajizadeh, T., Shaykh al-Islami, A. Qamari Kiwi, H. (2015). Predicting Marital Commitment Based on Religious Orientation, Marital Intimacy and Marital Anxiety, M.Sc. Thesis, Mohaghegh Ardabili University. <https://ganj.irandoc.ac.ir/viewer/a52a0ccd933da2d5132ca6e47ff7d35d?sample=1>.
18. Mousavi, S. F., Rahimi Nejad, A. (2015). Comparison of interpersonal identities of married men and women according to the status of emotional divorce. *Journal of Applied Psychological Research*, 6 (1), 11-23. https://japr.ut.ac.ir/article_54571.html.
19. Drake, J. R. (2011). *Differentiation of self inventory-short form: creation and initial evidence of construct validity* (Doctoral dissertation, University of Missouri--Kansas City). <https://mospace.umsystem.edu/xmlui/handle/10355/11137>.
20. Fakhari, Narges, Latifian, Morteza, Etemad, Jalil (2013). Evaluation of psychometric properties of the short form of their differentiation questionnaire in Iranian students. *Journal of Educational Measurement*, 15 (5): 57-35. https://jem.atu.ac.ir/article_268.html.
21. Rasouli, M., Asoudeh, M.H., Tamarchi, F., Hosseini, Z. (2016). Investigation of factor structure and validation of Drake and Murdoch self-differentiation questionnaire (short form). *Psychometrics*, 4 (16), 1-10. <https://jpsy.riau.ac.ir/index.php?actio n=article&au=9263& au=%D8%B1%D8%B3%D9%88%D9%84%DB%8C%D8%8C%20%D9%85%D8%AD%D8%B3%D9%86>
22. Pines, A. M. (1996). *Couple burnout: Causes and cures*. London:Routledge.
23. Islami, A., Shahabizadeh, F. (2012). Marital boredom pattern and personality traits. *Quarterly Journal of Contemporary Psychology, Special Issue* 7, pp.191-187. <https://www.sid.ir/Fa/Seminar/View Paper.aspx?ID=20598>.
24. Pines, A. M., Nunes, R. (2003). The relationship between career & couple burnout. Implication for career & couple counseling. *Journal of Employment counseling*, 740(2), 50-64. <https://doi.org/10.1002/j.2161-1920.2003.tb00856.x>.
25. Yoosefi, N., Azizi, A. (2018). Explaining a model to predict marital conflict based on differentiation and personality types. *Counseling Culture and Psychotherapy*, 9(35), 57-78. Doi: [10.22054/QCCPC.2018.31499.1811](https://doi.org/10.22054/QCCPC.2018.31499.1811).
26. Yu, Y., Wu, D., Wang, J. M., Wang, Y. C. (2020). Dark personality, marital quality, and marital instability of Chinese couples: An actor-partner interdependence mediation model. *Personality and Individual Differences*, 154, 109689. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.109689>.

27. Barry, R. A., Barden, E. P., Dubac, C. (2019). Pulling away: Links among disengaged couple communication, relationship distress, and depressive symptoms. *Journal of Family Psychology*, 33(3), 280. <https://doi.org/10.1037/fam0000507>.
28. Narimani, M., Poursmanili, A., Hajlo, N., Michaeli, N. (2015) Durable vulnerabilities and marital distress among the couples of the applicant of divorce: the role of mediator of stressful events. *Family counseling and psychotherapy* (2); 50-24. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=317067>.
29. Faleh, A., Bardan, Z., Danaei Koosha, M., Amani, O., Moghaddam Far, N. (2019) The relationship between self-differentiation and early maladaptive schemas with marital satisfaction of women seeking divorce. *Nursing research*; 14 (6): 26-34. <http://ijnr.ir/article-1-2130-fa.html>.